

ŻYCIORYS PROFESORA JERZEGO STEMROWICZA

tekst opublikowany w „*Studia Iuridica*” 1986, t. 15

Profesor Jerzy Stembrowicz urodził się 26 października 1919 r. w Warszawie. Po ukończeniu gimnazjum im. A. Mickiewicza w Warszawie w 1937 r. podjął studia prawnicze na Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego. Do wybuchu wojny zaliczył dwa lata studiów. W okresie okupacji w latach 1939–1944 studiował w dalszym ciągu, przy czym naukę przerwało Powstanie Warszawskie. W 1947 r. ukończył Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. W tymże roku rozpoczyna pracę jako aplikant sądowy delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, potem w Prokuraturze Generalnej na stanowisko referendarza. Następnie obejmuje stanowisko sekretarza redakcji „Nowego Prawa” (1951), a od 1952 r. pracuje w Prokuraturze Generalnej na stanowisku wiceprokuratora wojewódzkiego, wiceprokuratora Prokuratury Generalnej i naczelnika wydziału w Departamencie Nadzoru Ogólnego. Pracę zawodową od samego początku łączy z zainteresowaniami naukowymi i dydaktycznymi, pracując jako asystent w Akademii Nauk Politycznych i współpracując z Katedrą Prawa Państwowego Uniwersytetu Warszawskiego, pod opieką Prof. Stefana Rozmaryna, z którym na stałe nawiązuje współpracę. Rezultatem tej działalności jest uzyskanie w 1950 r. stopnia doktora nauk prawnych za pracę *Izba II we Francji*.

Od 15 lutego 1961 r. na trwałe wiąże się z Wydziałem Prawa UW rozpoczynając pracę jako adiunkt. W 1963 r. uzyskuje stopień doktora habilitowanego za pracę *Parlament V Republiki*, która stała się wydarzeniem w polskiej literaturze prawa państwowego. W 1964 r. uzyskuje stanowisko docenta, a w 1971 r. tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Warszawskiego.

Poza działalnością zawodową w zakresie praktyki stosowania prawa oraz zainteresowaniami teoretycznymi w dziedzinie prawa państwowego, której wyrazem jest wiele publikacji z tego przedmiotu, Profesor Jerzy Stembrowicz podejmuje się także licznych zadań społecznych i organizacyjnych. Pełnił m.in. funkcje kierownika Studium Administracji, Zakładu Prawa Państwowego i Instytucji Politycznych, prodziekana Wydziału Prawa i Administracji UW, dziekana Wydziału Prawno-Ekonomicznego filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku oraz kierownika Podyplomowego Studium Administracji, obecnie* jest kierownikiem Zakładu Prawa Państwowego w Instytucie Prawno-Administracyjnym filii UW w Białymstoku. Jest członkiem Instytutu Państwa i Prawa Polskiej Akademii Nauk (1981–1983) oraz Instytutu Nauk o Państwie i Prawie na Wydziale Prawa UW.

Od 1984 r. jest członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Należy też do Sekcji Polskiej Towarzystwa Przyjaciół Francuskiej Kultury Prawniczej im. Henri Capitanta.

Piastował godność członka Senatu UW oraz jest członkiem Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Za swoją działalność naukową i społeczną Prof. Jerzy Stembrowicz otrzymał wiele nagród i odznaczeń – między innymi Indywidualną Nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki stopnia I w 1983 r. i stopnia II w 1963 r., odznaczony jest medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Poza tym znany jest jako działacz społeczny. Już w okresie studenckim należy do Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej, a następnie Związku Akademickiej Młodzieży Polskiej. Po rozpoczęciu pracy zawodowej wstępuje do byłego Związku Nauczycielstwa Polskiego, pełniąc odpowiedzialne funkcje z wyboru: wiceprzewodniczącego Rady Zakładowej UW oraz członka Sekcji Nauki ZNP.

W okresie, kiedy znane wypaczenia życia publicznego ujawniły fasadowość różnorodnych form organizacyjnych społeczeństwa, w tym także związków zawodowych, Profesor Jerzy Stembrowicz nie zaprzestaje czynnej działalności społecznej. W sierpniu 1980 r. podejmuje się funkcji doradcy Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Gdańsku, wykazując przy tym rozwagę oraz odwagę osobistą.

Sylwetkę Profesora dopełnia jego postawa obywatelska i patriotyczna. W okresie II wojny światowej uczestniczy w konspiracyjnych formacjach AK. Podczas Powstania Warszawskiego bierze czynny udział w walkach, po czym do końca działań wojennych przebywa w obozach jenieckich, a następnie jest internowany w Szwajcarii. Potem, przez ponad rok, jest członkiem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W sierpniu 1946 r. wraca do Polski.

Mimo tak wielu przeżyć osobistych i obciążenia pracą naukową, której efektem jest bogaty dorobek pisarski, Profesor Jerzy Stembrowicz czynnie uczestniczy w życiu politycznym kraju, a jego wypowiedzi naukowe oraz inne działania odbiły się znacząco na toku spraw publicznych w czasie kryzysów społeczno-politycznych z 1956, 1970, 1976 oraz 1980 roku.

Na podkreślenie zasługuje także dorobek dydaktyczny i wychowawczy Profesora, który był promotorem około 100 prac magisterskich oraz 4 prac doktorskich. Jest wychowawcą młodych kadr naukowych, zawsze życzliwy i służący pomocą w razie potrzeby.

Profesor Jerzy Stembrowicz koncentruje swe zainteresowania naukowe na czterech zasadniczych grupach tematycznych:

- 1) egzekutywa we współczesnym państwie,
- 2) system polityczny Francji,
- 3) konstytucja a rzeczywistość,
- 4) zagadnienia teoretyczne funkcjonowania aparatu państwowego i gwarancje praw obywatelskich.

W pierwszej grupie tematycznej należy wyróżnić obszerną monografię *Rząd w systemie parlamentarnym*, stanowiącą dzieło odrębne i nie mające dotąd odpowiednika w literaturze polskiej. Badania nad systemem politycznym Francji zaowocowały znaczącymi publikacjami, monografią *Parlament V Republiki Francuskiej* oraz licznymi artykułami. Zainteresowania konstytucją i szerokie badania porównawcze w dziedzinie prawa

konstytucyjnego państw socjalistycznych i burżuazyjnych przyniosły wiele artykułów (np. *Konstytucja a ustrój państwowy i społeczny*, *Refleksje o konstytucji*). Badania nad zagadnieniami teoretycznymi funkcjonowania aparatu państwowego pozwoliły Profesorowi Jerzemu Stembrowiczowi na opublikowanie monografii *Rada Państwa w systemie organów PRL* oraz sześciu poważnych artykułów związanych z historią rozwoju instytucji socjalistycznych oraz z problemami ochrony praworządności. Z zupełnie innej dziedziny są dwa opublikowane w prasie artykuły dotyczące Juliusza Słowackiego jako prawnika.